

Lesbrief 2024, Docenten VO & MBO

In beweging

§1 Vanaf 15 januari 2024 zal de Gorcumse literatuurprijs (GLP) de jaarlijkse schrijfwedstijd weer openstellen. Het thema voor deze editie luidt: **In beweging**. Het is een jubileumeditie. De wedstrijd wordt voor volwassenen voor de dertigste keer uitgeschreven en de jongerenprijs bestaat ook alweer tien jaar!

Tot 15 juni is het mogelijk om met een verhaal en/of gedicht mee te doen aan de wedstrijd die de winnaars een prijs van €100 kan opleveren.

Er zijn prijzen in drie categorieën: jongeren 12-15 jaar, jongeren 16-19 jaar en volwassenen vanaf 20 jaar. Ook worden er ca. zestig inzendingen geselecteerd voor het boek dat de GLP voor de vijfde keer wil samenstellen en uitgeven.

Tot nu toe zijn verschenen:

- Vrijheid
- Wat laat je na, hoe wil je herinnerd worden?
- Water, vriend of vijand?
- Tolerant- hoezo?

N.B. : Het is mogelijk om workshops aan te vragen via het mailadres van de Gorcumse literatuurprijs schrijf@gorcumseliteratuurprijs.nl. Een enthousiaste schrijver/woordkunstenaar kan de leerlingen op weg helpen om een verhaal of gedicht binnen het thema van dit jaar te schrijven.

De kosten voor de workshops komen neer op ca. €250/300 voor een les van zo'n anderhalf uur. Deze moeten voor de helft door de school zelf betaald worden. De andere helft neemt de Stichting literaire workshop van de GLP voor haar rekening!

§2 Om te beginnen

Laat om in de stemming te komen het zeer bekende lied van Herman van Veen *Opzij, opzij, opzij* horen (bv. via Youtube).

Opdracht A voor de leerlingen staat in de bijlage

Hier volgt de tekst:

*Opzij, opzij, opzij,
maak plaats, maak plaats, maak plaats,
wij hebben ongelofelijke haast.*

*Opzij, opzij, opzij,
want wij zijn haast te laat,
wij hebben maar een paar minuten tijd.*

*We moeten rennen, springen, vliegen, duiken, vallen,
opstaan en weer doorgaan.*

*We kunnen nu niet langer, we kunnen nu niet langer
blijven staan.*

*Een andere keer misschien dan blijven we wel slapen
en kunnen dan misschien als het echt moet, wat over
koetjes, voetbal en de lotto praten, nou dag tot ziens,
adieu het gaat je goed.*

*We moeten rennen, springen, vliegen, duiken, vallen,
opstaan en weer doorgaan.*

*We kunnen nu niet langer, we kunnen nu niet langer
blijven staan.*

*Opzij, opzij, opzij...
We moeten rennen...
Een andere keer misschien...*

We moeten rennen...

*Opzij, opzij, opzij...
We moeten rennen...
EEN ANDERE KEER MISSCHIEN!!!*

§3 Beweging in de literatuur

Jon Fosse, een Noor, heeft dit jaar de Nobelprijs voor de Literatuur gekregen. Hier volgt een citaat uit zijn werk dat een prachtig opstapje naar het nieuwe thema van de Gorcumse literatuurprijs geeft.

"Ik loop. Ik loop naar je toe, ik ben een draai naar je toe. Ik ben mijn verlangen naar jou. Ik ben niet meer dan een draai naar jou toe. Ik loop. Ik loop naar je toe. Ik kan niet anders, ik kan alleen maar een beweging naar jou toe zijn, of je er bent, of niet. Alles wat ik ben, is een beweging naar jou. Een beweging, een draai naar jou."

Bespreek het verschil tussen een verhaal en een gedicht (globaal).

§4 Een aantal begrippen

De uitdrukking 'in beweging komen' heeft twee betekenissen: een letterlijke in de zin van 'gaan bewegen, zoals lopen, rennen' en dergelijke. In onze wereld beweegt eigenlijk alles. Immers: water stroomt, de aarde cirkelt om de zon, elektronen draaien om de kern etc.

Het begrip 'bewegen' is erg veel in het nieuws de laatste jaren. Het is immers goed voor je gezondheid. In het kader van bijvoorbeeld de problematiek van overgewicht en het voorkomen van allerlei ziektes, zoals kanker en diabetes wordt hier steeds meer aandacht aan geschonken. Iedereen moet meer bewegen om fit te blijven. Vandaar ook de populariteit van sportscholen, "Gorinchem beweegt" en programma's als "Nederland in beweging".

Iemand kan echter ook in figuurlijke zin gaan 'bewegen'. Iemand gaat dan iets doen wat eigenlijk buiten zijn of haar comfortzone ligt. Iemand die nooit gedemonstreerd heeft, wordt bijvoorbeeld lid van een klimaatbeweging en gaat meedoen aan een demonstratie.

Een goede illustratie hiervan is het verhaal "Verschillend maar toch verbonden" uit de bundel "Tolerant - hoezo?" (P.4 en 5). Dit verhaal is van Ricardo Pronk en heeft afgelopen jaar gewonnen in de categorie 16-19 jaar. Zowel de moeder als het meisje gaan meedoen in een beweging! Lees het verhaal voor.

Bespreek het verschil tussen 'ik heb bewogen' en 'ik ben bewogen'.

Over het letterlijke begrip 'bewegen' hebben de leerlingen al een woordweb gemaakt (zie: opdracht A).

Bij de figuurlijke betekenis 'bewogen zijn' kun je denken aan woorden als:

- Het raakt me
- Ik ben aangedaan/getroffen
- Ik ben ontdaan
- Ik ben geëmotioneerd/geroerd
- Het komt bij me binnen
- Dat brengt iets teweeg
- Dat doet wat met me
- Het ontroert me
- Ontroerend
- Hartverwarmend
- Hartverscheurend
- Hartbrekend
- Schrijnend
- Bemoedigend
- Opbeurend

De opdrachten C en D voor de leerlingen staan in de bijlage.

Tenslotte

Ook is het zinvol in dit verband aandacht te schenken aan het begrip 'bewegingsvrijheid'¹.

Woorden die bij "bewegingsvrijheid" passen, zijn:

- (Speel)ruimte
- Speling
- Armslag
- Gaan en staan waar je wilt
- Menselijke waardigheid
- Iemand kort houden
- Gevangen zitten
- Geboeid (2x)
- Belemmering
- Hindernis
- Beperking
- Groei
- Ontwikkeling
- Verandering
- Vooruitgang

Opdracht E voor de leerlingen staat in de bijlage.

Met vriendelijke groeten,

Het Bestuur van
de Gorcumse literatuurprijs

¹ "Bewegingsvrijheid is het recht op vrijheid van beweging en op vrijheid om een verblijfplaats te kiezen binnen de grenzen van de staat".